

บทคัดย่อ

การเมืองแบบบ้าน ๆ ของคนบ้านโคกในการจัดการกับการขาดแคลนน้ำ*

วราภรณ์ มนต์ไทรเวศย์**

บทความชิ้นนี้มุ่งหาคำตอบให้กับคำถามวิจัยหลักที่ว่า ในสภาพการณ์ของการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ผู้คนในชุมชนเกษตรกรรมจัดการกับการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรอย่างไร และการจัดการกับการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรสะท้อนอำนาจกระทำการและการใช้อำนาจของผู้คนในชุมชนเกษตรหรือไม่ อย่างไร ผู้ศึกษาใช้แนวคิดนิเวศวิทยาการเมืองเป็นกรอบคิดในการศึกษา และใช้การทำงานภาคสนามทางมานุษยวิทยาเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาและการจัดการปัญหาการขาดแคลนน้ำของชุมชนเกษตรบ้านโคก ตำบลอุ้มงิ้ว อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษาใช้เวลาในการทำงานภาคสนามและเรียบเรียงข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายน 2560–กันยายน 2561 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ในบริบทของการพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อผลักดันภาคการเกษตรของไทยสู่การผลิตพืชอาหารเพื่อการค้า ชุมชนเกษตรบ้านโคกต้องเผชิญสภาพการณ์ของการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรจากการเป็นหมู่บ้านปลายคลองชลประทานที่ต้องแย่งชิงหรือได้รับน้ำเพื่อการเกษตรล่าช้ากว่าชุมชนเกษตรอื่น ๆ และจากความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรที่มีความสำคัญต่อปากท้องและชีวิต การขาดแคลนน้ำได้นำคนบ้านโคกไปสู่การแสวงหาหนทางในการจัดการปัญหาด้วยท่าทีและรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งนั่นสะท้อนการมีอยู่ของอำนาจกระทำการและการรู้จักใช้อำนาจที่มาในการต่อสู้ต่อรองกับอำนาจที่เหนือกว่า (อำนาจรัฐ)

คำสำคัญ: การฟื้นฟูวัฒนธรรม, ประเพณีประเพณี, ไทยเบ็ญโคกสลุง, ผ้าทอพื้นบ้าน

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การเมืองเรื่องน้ำ : กรณีศึกษาชุมชนเกษตรกรรมแห่งหนึ่งในจังหวัดสุพรรณบุรี (WATER POLITICS: A STUDY OF AGRICULTURAL COMMUNITY IN SUPHANBURI PROVINCE) ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนวิจัยและสร้างสรรค์คณะโบราณคดี ครั้งที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2559

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

Local Politic of Ban Khok Villagers on Insufficient Water Management

Varapon Montrivade

In this article, I have searched for the answers of the primary research questions which are; in the event of farm water insufficient, how the villagers manage with water insufficient and do they use their power relationships to manage, and how they do? Political Ecology perspective is the conceptual framework of this research. Anthropology fieldwork is used as a method to define and understand the ideas related to water management of the farmer community of Ban Khok, U Thong sub-district, Suphanburi district. I was in the fieldwork and organized data during April 2017–September 2018. The result has shown that; in the period of infrastructure development for commercial food production, Ban Khok community has been driven to confront with water insufficient because their community position is at the end of irrigation canal as the last place to get water from the canal. Therefore, the Ban Khok villagers have to seize for farm water utilization for their life earning. In accordance with this water situation, Ban Khok villagers have to seek various solutions which would be the reflection of bargaining power relation with higher hierarchy (governmental power).

Keywords: Water Politic, Agricultural Community, Water Insufficient, Local Politic of Ban Khok Villagers